

CATALUNYA

REVISTA SETMANAL

Muntaner, núm. 22. ♦ Número solt, 25 cts; -l' any 10 ptes.; trim. 3 ptes. - Estranger, 15 ptes. l' any.

Any VII

Barcelona 24 Maig de 1913

Núm. 291

SUMARI

La última Primavera, per JOSEP LLEONART.

Per nostre Dret públic, per JOSEP M. GICH

L, absència, per HENRI CHANTAVOINE.

La Setmana Cultural.

La Setmana Política.

La última Primavera

Sota l'enclòs vastíssim de galeries hi havia quedat, a l'extrem d'un seguit de patis enrejolats, un racer d'arbres avials: l'alt eucaliptus, la latania, columna bruna i groixuda amb no més al cim la corona de arrodonides palmes retallades, que es mouen al vent amb una tremolor metàl·lica, com un feix d'agulles d'imàn i s'hi retrata el cel com dins de fulles de daga; la gran magnolia, la palmera, també gran i dugues de més joves aprop; el castanyer alt i espès, que el tronc i les branques queden colgats sota tanta de fulla i flor, que sembla una muntanya flonja amb caminets boscans i clarianes; les acacies, les unes en rengle i un parell d'escampades; el fruitergerd arràn del mur al costat del pebrer, i mates arreu.

Un dematí al llevar-nos ens trobem amb una mudança en el verger ombriu. Ja no ho és tant troç. ¡Adeu mates, adeu acacies...! ¡Gran branca del pebrer que has quedat penjada pels brots fins a la barana del pati vei, quina desolació veure't així, encara amb els colors de la vida, quan la raó del teu aguant et venia del tronc que ja se l'han endut!

L'endemà ha crescut el moviment. Uns homes corbats sobre la terra, ullpresos per ella, amb l'èxtasi resignat del costum que esdevé amor, tenen amb ella un festeig actiu de sol a sol. Alhora que la minven sota els cànecs i les pales li fan treure un color més tendre.

Com l'atraüt i el gemegar d'un part grandíós, al peu dels carros cascabellejants i trontolladors que s'emporten la terra s'alcen els àucs incitadors, les interjeccions amb què els carreters ajuden als cavalls que amb la pell de la gropa arrugant-se i fent-se visible a través d'ella l'estorç intern dels múscles, s'estiren per a arrencar sobre la flonjor de la terra remoguda on les rodes hi graven camins nous.

Renillar de cavalls, crits, trontoll i picaroleig, dringar d'eines, són les veus

d'un servir-se, d'un sacrificar-se de la creació junta, on l'arbre es deixa donar la mort amb la nova cultura, on el carreter es repenja als raigs de les rodes com a un timó per ajudar la bestia que l'ajuda a ell, on els cavadors que rarament poden dir: *aquest troç de terra és meu* deuen sentir per ella l'amor dolç d'haver-ne tractada tanta en la seva vida que és un festeig actiu de sol a sol.

De la caiguda de mates i acacies en vingué la de la latania. Un migdia em compareix aquell còs inflat i bru del tronc, coronat de ventalls arrodonits, esternallat allà. Potser l'han tombat a la matinada; aquells ventalls de la copa tant vibràtils i brunyits, ara, com una testa, com unes mans esteses, estan aplacats per la petja de carros i treballadors. El còs obès té arràn del coll una escorça o escata vermella com sang, amb la qual encara aparenta més un gegant caigut de mort violenta. Al seu costat els homes: cavadors que'l volten, desvagats que se li recolzen al tronc fumant el cigarret, queden petits, insignificants, gairebé diria anul·lats.

Ja arriben uns minyons prims i colrats, armats d'una serra llarga i d'un picot aceradíssim que amb un soroll sort es clava com un punyal en algunes parts flonjes de la mèdula del tronc, deixant entorn una sembrada d'estelletes blanquinoses i esponjades; després el serren en rodanxes de quatre o cinc pams d'alt donant així a l'ésser caigut, amb la segona forma de la seva mort, la primera de la seva nova cultura. I els carros enduent-se'n seguidament el sacrifici de la mort vegetal a la nova vida, la ofrena del deslliurament grandíós que durarà setmanes entre gran remou i gemecs.

Avui, al triple estol de cavadors, carreters i serradors s'hi han aplegat un parell d'homes, portant desacuradament els trajos i capells menestrals, que s'ho miren tot com si fos seu i alhora com si

AVIS IMPORTANT

La actual vaga de tipògrafs ens impedeix el servei normal de CATALUNYA; però totduna que sigui resolta, no cal dir que nostres subscriptors seràn rescabalats mitjançant edicions extraordinàries de l'actual carestia.

ho tinguessin per ben poca cosa. Contractistes segurament.

El verger s'aclareix, s'aclareix.

Treballadors que ahir encara feien migdiada al peu de la latania, avui a l'ombra de la gran palmera, i, així, d'una a una, s'aniràn suprimint ells mateixos l'amor ombriu de la seva seta, (el castanyer s'haurà de retre amb flors i tot) i vindrà un jornal que la migdiada haurà d'ésser a l'ombra del magatzem ressonant.

Ara, a l'entorn de la gran palmera, talment armes llençades, hi ha les pales i els picots, que tot avui li han anat socavant la terra i trencant les arrels des d'uns quants metres al volt, per a arribar-li a la gran vena, amb una mena de traïdoria.

¡Espai, espai! una vegada t'hagin pres els arbres que et donaven ondulació i forma, gràcia i cançó, realitat en fi, que se'ns havia fet idea inseparable de la teva existència, quina ànima tindràs ja per a nosaltres, espai?

Ni als primers brots de l'abril ni després de les pluges recreadores no havia vist a les galeries aqueix interès emocionat en tants ulls alhora cap al verger, i deu ser que devegades el costum fa el cor desagratit i fins que'ns prenen l'objecte del nostre goig no ens adonem prou de com estavem lligats amb ell.

Perquè el verger tots l'estimavem: els petits que baixaven a jugar-hi i ara els han tret la escala que hi comunicava, els veïns dels pisos baixos que tenien els arbres tant aprop que, a les hores del llur fresc solaç, semblaria'ls que habitaven adins de la verdor mateixa i a les hores de la florida devien tenir un mareig delitós als cap tards, de tanta aroma; i els dels alts que sabien del arbre altres secrets; i així cada u, i per això ara es miren el trist aixamplament com si fos la primera hora que estimen aquell racer vegetal, i és que és la darrera.

Els que som inclinats a abstrèure'ns de tots els homes en la contemplació dels arbres, a hores, i a la primera simpatia humana que ens comparegui a oblidar-nos de la existència dels arbres, ens aconsolem amb aqueixes raons:

¿Quina construcció hi ha que no tinga de robar a l'espai algun troç de vida adquirit, alguna bellesa? ¿Ara que la vida de la ciutat demana lloc als arbres t'enutjaries, no més perquè tu trobaves gust en gronxolar-te en vista dels arbres en moments de solaç?

Indubtablement de les entranyes remogudes de l'antic verger en neixerà un gran magatzem, una manufactura, i els infants que jugaven sota els arbres, mercès a què el seu pare adinerarà la terra, adquiriran un esbarjo més, una

estada més a una platja, una alegria més sobre el còs ben nodrit, un raig més de llum al seu int'l·lecte per l'èxit futur.

Si una construcció llisa mata la antiga verdor, és perquè uns ulls perspicaços han conegut que precisament aquest lloc és una garantia de prosperitat, i l'edifici en sí, aquí on la terra val com si fos un trespol de plata, ja és una garantia de riquesa.

¿I això no et repercuteix al cor en plaer com el començ de la primavera?

I els treballadors que remouen la terra per llevar-ne la vida nova... Ara han deixat les eines. Caminen amb una mena d'enterquesa en els braços com si l'amor del càvec i de la pala no podent-se desavesar d'ells els privés el descans complet. Per ells cada cop d'eina és ja un gest paternal i conjugal, i, incorporada en ell hi ha la alegria del diumenge, la esperança pel repòs de la vellesa. Al gaudir deuen sentir-se d'aqueixa enterquesa dels braços i in flor de les mans com del palp mateix del goig. Aquella continuació del cop d'eina és la font sempre redundante de la seva vida.

Esforç: alegria de la festa. Alegria de la festa: setmana d'esforç. Per això una vaga sense un record de dissapte, sense una alba de dilluns és un esplai de trista significació.

Doncs, ara, l'enderroc de la primavera vegetal cultiva aqueix amor, ara per aquest, més tard pels que llevaràn de la terra el gran còs de pedra, més tard pels que rebràn d'ell amb el pa la pau alegre.

No val això un verger d'arbres?

Sento abaix un riure, i m'hi aboco. Ara la supressió comença en dos quadradets de jardí veïns del gran verger. La vida nova agafarà aquest troç més. Uns nois han lligat una corda al tronc de la acacia migserrada del peu, i estiren per enderrocar-la. L'havia vista moure's a tots els vents, lleus i forts, aqueixa brancada verd-tendre, però amb el bracejar d'ara, amb aquest vaivé mortal, esverat, mai. Ja és a terra i els petits amb grans victors es submergeixen en la copa verda per arreballar-li unes branques cada u. Això és tant parent de fins humanes, Senyor, que m'agafa per l'arbre una pietat que m'asseca totes les raons amb les quals m'aconsolava.

Es la última Primavera.

Mes, vergonya! Tothom porta el seu treball a la vida nova i jo que no puc sinó cantar-la amb feble remor no hi aportaria el sacrifici voluntari de un goig personal dels sentits?

Última primavera, nova primavera. No aquella, plorem perduda, més aviat, tremolém pel avenir (car, el costum fa el cor desagratit) per un avenir on, en-

febrada, la ciutat no es recordés sinó de créixer i esdevingués una mort vegetal que faria de Barcelona un gran còs de pedra asmàtic estenent-se atapaït pel pla i cargolant-se entre pujols que avui són natura! ¡Mireu aquests volts de Barcelona com paren les faldes dòcils sota la formosa bandera de llibertat del cel, i demanen: «Urbanitzeu-nos, però amb mesura.» I els consellers fomentadors dels parcs, i l'estol de la Festa de l'Arbre i, com a darrera forma, els propagadors de les ciutats jardins, l'han es-

"URANIA"

Visible • Práctica • Sólida

Veieu-la abans d'adquirir cap altra marca i la adoptareu
Agent general a Espanya **J. ROVIRA**
Cortès, 619.-BARCELONA.- (vora del Passeig de Gràcia)

Acaba de sortir

DRET CATALA

Obra nova

Qüestions Civils, estudiades segons nostre Dret per Lluís de Peguera, extractades per Francesc Maspons i Anglès.

Extracte de la doctrina civil de Peguera anotat amb la Jurisprudència catalana.

Es ven a les principals llibreries

C. Riba Bracons

Les Bucòliques de Virgili

Se troben de venda a la Llibreria d'Alvar Verdager i a la nostra Administració.

Preu: 2 pessetes

coltada aqueixa veu d'amor. Doncs, una vegada a la vida que puga més aquesta que la por de les lleis, i que la ciutat posi entorn d'aquets homes una doble gloria de roses i d'or. Per la preservació de la nostra Primavera.

JOSEP LLEONART

RON BACARDI

El millor Cafè és el torrefacte de **La Estrella** - Carme, (Davant de Betlem).

Per nostre Dret públic

L'escola de funcionaris serà aviat un fet a Catalunya, serà una bella realitat. La Diputació de Barcelona, en son afany d'iniciatives i de concreció d'ideals en carn i sang del poble català, ha tingut la idea, l'ha desenrotllada convenientment i ha bastit tot l'esquelet del pla i del pressupost necessari perquè l'escola de funcionaris existeixi.

Els últims detalls s'estàn ja duent a terme; molt aviat la susdita escola quedarà organitzada del tot i molt aviat potser començarà son funcionament, l'alenada de la seva vida.

Una escola de funcionaris és una cosa nova en aquesta terra. Aquí on s'ha tolerat que la burocracia caigués en un fons infamant d'ineptitud i de falta de formació moral, no pot menys d'ésser simpàtica per a tothom la iniciativa. Convé dignificar el concepte de l'empleat donant-li totes aquelles garanties tècniques i ètiques que avui no té. ¿Com pot pensar-se, d'altra manera, en la creació d'un Estat modern a Espanya si comencen per mancar-nos els engranatges necessaris per assolir un perfecte Dret Administratiu, que és, com diu Stein, el regulador de la marxa perfecta, acabada, de l'Estat?

Ademés, Catalunya, totes les regions espanyoles, s'han de preparar per rebre amb fruit la Mancomunitat. Aquesta és un fet que, sigui amb aquest Govern, sigui amb un altre, ja no's pot discutir; no hi ha dret a posar-lo en dubte. Per tant ¿com podem esperar que una màquina treballi amb precisió, si comencen per estar rovellades les rodes i les palanques que la componen i integren?

Però, no és el meu propòsit parlar aquí de l'Escola de funcionaris. Aquesta, dins de poc, serà un fet, tindrà vida; tota la vida que li sàpiguen donar sos inspiradors i el personal tècnic que's posi al seu davant,

Deixem la, doncs, apart i amb motiu d'ella, anem a un altre assumpte que jo crec que ha de preocupar fonament els homes que porten la davantera en la reconstrucció de nostra nacionalitat.

Es un fet evident que tot renaixement comença per la literatura i per les arts. Vé després una empenta per les ciències socials, i tant sols quan el renaixement comença a adquirir una relativa solidesa, comencen a cimentar-se les ciències polítiques, en particular, i jurídic-científiques, en general.

A Catalunya, en nostre gloriós renaixement, hem passat ja el primer període; som plenament dins del segon, i potser es va iniciant el tercer.

Potser es va iniciant el tercer... però no més que iniciant. Algún desvetllament es nota ja en les ciències polítiques i administratives; potser no podríem parlar-ne amb prou claretat encara, però si que podem afirmar l'existència de quelcom que's mou, que's desvetlla, volent donar forma científica a ço que fins ara, en política, ha sigut fill de l'espontaneïtat, resultat dels fets mateixos, sens aires de sistematització.

I es comprèn que sigui així. Un poble en plena vida, en plena fermentació espiritual, no pot prescindir ni sab prescindir d'una doctrina ben arrodonida de l'Estat, diu Jellineck. I és clar que quan el professor de Heidelberg parla d'Estat ho fa en el concepte amplísim, de construcció jurídica, que avui es dona a aquesta paraula.

¿Com, doncs, podem prescindir nosaltres d'això?

Per a realitzar l'ideal, necessitem medis. I un medi preuat per arribar a la concreció de nostre ideal polític—tècnicament, s'entén—seria una Escola, un

Laboratori, on es fes estudi de preparació general de Ciència jurídic-administrativa i, sobre tot, treball especial, de pràctica minuciosa, microscòpica, de l'investigació moderna aplicada a Catalunya.

Veu's-aquí com la futura Escola de funcionaris de Barcelona podria realitzar una missió trascendental en la formació de la patria; essent, a més d'Escola, lloc d'estudi per als no funcionaris; laboratori de ciència política i administrativa, biblioteca i centre de difusió d'aquestes materies.

Una vegada formada l'Escola, convé totseguit posar-hi una Biblioteca d'obres de Ciència de Dret polític, de Ciència Administrativa i de Dret públic en general. ¡N'estem tant faltats d'això a Catalunya! Entre totes les biblioteques de Barcelona—comptant-hi les Biblioteques especials com la del Col·legi d'Advocats—no's pot ni arribar a tenir noció de la ciència polític-administrativa moderna. La major part d'autors que avui porten la davantera d'aquest moviment científic a Europa i Amèrica no figuren en nostres biblioteques *especialitzades*. ¿Com és possible, doncs, fer per aquest camí alguna cosa pràctica? Perquè, és clar, que si en cap materia convé estar atrassat de bibliografia, en aquestes ciències l'atràs de deu anys equival a la desorientació total, ja que, com diu Jellineck, la Ciència, en son continuat progrés, va sempre recomençant la tasca difícil de fixar l'Estat de cada època.

Ademés, l'Escola, deuria ésser Centre d'estudis i d'investigacions polítiques propies. En diaris i revistes, en discursos i mitings se parla sempre dels nostres mals polítics, del caciquisme, per exemple; però, ¿qui és que fins ara ha fet a Catalunya un estudi científic del caciquisme, de ses formes, dels medis que es val, de les condicions que necessita per arrelar, etc...? ¿I de la psicologia política catalana, qui se n'ha preocupat? ¿I del problema agrari en ses relacions amb la política, etc, etc?

Un altra tasca interessantíssima que podria realitzar-se al voltant de l'Escola de funcionaris fóra la de desenterrar i sistematitzar nostre Dret polític, nostre Dret administratiu—millor, pràctiques administratives antigues.—L' apart que

Sastreria : LA EUROPEA : Plaça Sta. Agna, 24
i Capellans, 17.

:: ALTES NOVELTATS ::

d'entretemps i estiu de les més importants fàbriques

PERFECCIO :: ECONOMIA :: PREU FIXE

se'n conté, per exemple, en els *Usatges*, està per recopilar, fer-ne un conjunt ordenat, ja que un sistema no pot ésser. I així podríem dir de les demés fonts legals de Catalunya, excepte en alguna materia, com en la de Corts, en la qual dit treball, més o menys perfectament, ja és fet.

Finalment; les conferencies de Dret polític i de Dret administratiu no crec que hi fossin mai de sobres en la Cultura general, que convé dirigir i orientar una mica sobre aquests problemes. La generalitat consideren la *politica* com obra empírica, tasca d'homes dedicats solament a aquest *negoci*; i ja no diguem de l'Administració que és, als ulls dels més, un cau de *vividors* d'on cadascú procura treure el millor partit possible. I encara que no sigui així, ¿quants esperits hi ha en nostra terra que tinguin una idea científica, una noció tècnica de ço que avui deu ésser la Administració pública, veritable ciencia?

¡Quant contribuiria això a la formació de nostra nacionalitat! Sense aquest element tècnic no tindrem mai organismes de Dret públic. Nostres Municipis no passaràn d'ésser una oficina on s'hi

haigi d'acudir per a certs *tràmits* oficials, per a algunes necessitats antipàtiques, enutjoses; no seràn institucions populars fins que el poble hi vegi *cosa pròpia*.

En una paraula: ¿volem perfeccionar, millor dit, crear nostra burocracia? Haurém donat el primer pas.

Peró no oblidem que el ciutadà és el primer funcionari de l'Administració, el funcionari passiu, com diu Haurion. I que, per tant, mentre no aixequem de nivell aquest funcionari *passiu*, sempre faltará una de les dues rodes que necessita per moure's el carro de la *cosa pública*.

Bella, indispensable, és l'Escola de funcionaris; però, inútil si al seu costat no neix la Escola-Laboratori de Dret públic, que pot ésser, a l'ensem, medi propulsor del Dret polític i administratiu en nostra terra i orgue recol·lector de les seves característiques *ètniques*.

L'obra és senzillíssima. Tant sols exigeix voluntat; i aquesta la tenen prou demostrada els homes de la Diputació barcelonina, que podem quasi nomenar *Diputació catalana*.

JOSEP. M. GICH

Madrid, Maig de 1913.

Doncs, deixeu 's de quimeres, estimat amic, i deixeu camp obert al vostre fill, deixeu que «s'oregi» un xic fóra de casa, a Alemanya, a Anglaterra. I no haig de parlar-vos aquí de l'utilitat del viatge pels jovincels; no tracto més que el que hi ha entre pares i fills; la qüestió és prou vasta i prou interessant per a bastar-nos. Imagineu el vostre fill fóra del niu paterna, a l'estranger: us escriurà sovint, vos li contestareu. No el perdreu de vista; al contrari, potser encara el sentireu més aprop vostre que si habités sota el mateix teulat; sense obligar-lo a una correspondencia diària, sense condemnar-lo a donar-vos compte minuciosa i enutjosament de tot el que veu, de tot el que fa, de tot el que despèn, doneu-li entenent que escrigui per a vos i que us l'envii periòdicament, una o dues vegades per setmana, en breu dietari íntim i familiar de la seva vida, de les seves impressions.

Aital correspondencia establirà tot seguit entre vosaltres dos un lligam nou i constant del qual, un i altre, en sentireu l'estreta. Vos ja sabeu com atempera sempre una carta de parents o d'amics vinguda de l'estranger. Tant sols el segell del nostre país, l'estampa del correu parisenc o provincial del lloc de despatx de procedencia, el caràcter de lletra estimat que es reconeix en el sobre, a la primera ullada; això sol ja dona una evocació que exalta el cor i humiteja els ulls... Després, s'obra la lletra: es llegeix i àdhuc m'atreveixo a dir que es gusta amb una delicia suprema; i es torna a llegir a la nit, abans d'acotxarse i ún sent una trasmudança arreu i en l'ànima. No'm prengueu ara per massa sensible; jo avorreixo la sensibleria, però més aborreixo encara l'aridesa; jo sé que tant vos com el vostre fill teniu molt bon cor; és precisament a pares i a fills com vosaltres a qui jo endreço aqueixes petites reflexions.

Durant el viatge del vostre jove pelegrí, que vos seguireu, n'estic segur, amb el cor i amb els ulls, les seves lletres vos ajudaràn a coneixe'l mellor, a més ben estimar-lo i a estimar-lo més bé, la qual cosa no és pas ni de bon troç la mateixa.

L' ABSENCIA

Estimat amic.

Voleu tenir aprop de vos el vostre estimat fill? Comenceu per allunyar-lo un poc. No us sorprengueu; no'm tingueu per crònic o paradoxal: ço que he dit és la pura veritat. No faig més que fonamentar-me en records llunyans, en impressions de col·legial, del temps que jo estava a pensió en un petit col·legi provincial...

S'ha murmurat molt del pensionat d'antany. Sens dubte, tenia els seus defectes, però en canvi tenia també dues notables qualitats: la de desenrotllar en els infants el sentiment de companyonia, que és com dir un fons de llealtat i un amor a la familia. El pensionat era com una llarga travessia de deu me-

sos, apenes sospesa per petites concessions, fóra del país natal i de la casa paterna. I d'aquest allunyament en venia l'anyorança, i el retorn a la familia en l'època de les vacances era un bell esdeveniment. Jo no vui pas suposar que hagi d'estimar menys els seus aquell qui viu constantment amb ells—els externs eren de segur tant bons fills com nosaltres—però nosaltres sentíem més; aquell allunyament, aquella petita nostalgia augmentava l'afecte. La privació d'un bé, del qual ún no es pot passar, fa sempre la possessió més preuada i la fruició més delitosa; la patria, la llibertat, la familia esperonen el cor dels allunyats, dels captius, dels exilats.

JOIERIA * PLATERIA * RELLOTGERIA

CABRÉ

RAMBLA DEL CENTRE, N.º 30

Garantia absoluta en tots els objectes ♦ Economia en els preus

Jo amo els moralistes, com vos sabeu, i els he rellegit força. Recordeu ço que diu nostre La Rochefoucauld parlant de l'amor: «L'absència minva les mitjanes passions i augmenta les grans, així com el vent apaga les bugies i encén les fogueres.» L'amor paternal s'assembla en això als altres amors: un fill qui ens manca per qualche temps omple un gran espai en la casa que deixa. Les lletres que us escriurà, tornant-vos un xic de sa presència, vos demostraran el difícil que us fóra passar-vos d'ell. — Ja ho sé, vos em direu. — Doncs no, no es saben mai prou aquestes coses. Ademés, creieu-me, estimat amic, les lletres són encara més reveladores que les paraules, les cartes íntimes i espontànies, naturalment: les altres doneu-les per descomptades, car no tenen cap valor.

Vos encara no coneixeu res de les idees, ni dels sentiments, ni del caràcter del vostre fill. Vos haveu tingut ben poques avinenteses de tractar amb ell aquests punts d'una manera directa. Escriure és parlar en veu alta. Vos el sentireu parlar en veu alta de la cambra d'hotel estant o de la dispesa on escriu. Son isolament li haurà donat una consciència més neta de la seva existència individual i independent; d'altre part, al sentir-se lluny de vos i provisoriament desarrelat, haurà tingut consciència igualment de totes les arrels que el lliguen a vos i als seus. Vos el veureu jutjar tot ço que el volti més lliurament, potser, i amb més decisió del que acostumava a fer-ho a casa per timidesa, per atribulació o per deferència; i així podreu tenir una idea més clara del seu judici, en els seus primers contactes amb els hòmens i amb la vida. I així, també coneixereu mellor (puix no sentirà temor de dir-vos-ho, al parlar-vos d'estrangers) el que l'atreu i el que li repugna, les seves simpaties i les seves antipaties, els seus gustos, les seves preferències; en fi: la seva natura.

Vostres lletres produiran en ell el mateix efecte, la mateixa benefactora influència. Un fill, per més devot i respectuós que sigui, no escolta pas sempre al seu pare, sovint l'escolta a mitges. La veu paternal de un bon consell, moltes vegades és apagada per altres veus. En canvi, el petit murmurí insistent d'una lletra paternal i afectuosa, que fa poc s'ha obert, té més probabilitats d'esser

escoltada per complert; en ella hi ha quelcòm de més discretament persuasiu; les mateixes circumstancies, l'allunyament, el record i el desig de l'home, li presten jo no sé quina autoritat que sovint manca a la paraula.

Vos ja sabeu, car amic, com estimeu al vostre fill i ell sab així mateix com us estima. Mellor ho sabrà el jovincel que és ja o que es disposi a esser un home, al llegir la vostra lletra vinguda de França, no perquè vos li direu—les efusions vanes no serveixen de res—sinó perquè, sense dir-li, li deixareu endevinar. Aquella tendresa oculta que ell llegirà entre línies, entre els vostres consells, li prestarà calor, seguretat, delicadesa. Aquella casa que ell haurà deixat per a tornar-hi, i que sa joventut impacient i curiosa li ha fet deixar, en el moment de la partida, sense massa pena, vos li fareu apareixer més dolça i més necessaria. Vos influireu sobre la

seva sensibilitat d'una manera molt més viva del que ho farieu amb demostracions. Ell veurà que en vos hi ha, hi haurà sempre, a través de la vida, un company afectuós, un amic, un tutor fidel, imprescindible.

Acabat de son viatge, després de la seva primera exploració a través de l'ample món, no tant sols vos sentireu afortunats l'un i l'altre, car amic, d'haver-vos reunit, sinó que us sentireu, certament, més units i més compenetrats.

I és que haureu fet ambdós la mateixa experiència: haureu tingut ocasió de comprovar amb més precisió el lloc que teniu recíprocament en la vida, els vostres devers i drets respectius, la semblança o la diferència de vostres naturaleses; us haureu afinat i posat en harmonia...

HENRI CHANTAVOINE

(A. A. trad.)

La Setmana Cultural

En l'importantíssim aplec de senyores celebrat per la «Lliga del Bon Mot» al Patronar Obrer del Poblet la senyoreta Maria Concepció Torner, llegí unes quartilles que copiem a continuació:

Senyores:

Mai m'hauria sentit autoritzada per venir-vos a parlar, sinó fos en nom de l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular per la Dona, que invitat de la Lliga del Bon Mot a pendre part en l'acte que avui celebra, voldria portar-hi tot l'entusiasme i amor que omplena son esperit, fent-lo repercutir en totes les intel·ligències i en tots els cors dels catalans no sols fins assolir la reivindicació i purificació de la nostra llengua malmesa per influències forasteres, i envilida ignominiosament pel mal parlar dels propis catalans, sinó fins que aportant-hi cada hù lo treball a mida de ses forces, col·laborés en la gran obra d'educació integral del nostre poble, a la qual tots venim cridats per formar unànimament l'esperit català deslliurat de tota impuresa i triomfant per l'esforç de sa consciència i de son voler.

Quan un poble que ha estat gran i gloriós, reneix després d'un llarc període d'esmortuiment, és perquè hi vibra encara una ànima potent, redreçant-se i elevant-se en son sentir de immortalitat.

I així és com de l'esperit català, en son impuls de vida, veiem florir en nostra terra obres de tanta importància en l'ordre intel·lectual i artístic que mereixen atraure

l'interés i consideració dels estrangers, com l'Institut d'Estudis Catalans i l'Orfeó Català. També moltes altres meritíssimes obres podriem citar dins l'ordre econòmic, polític i social, permetent-nos sols esmentar per son caràcter cultural i educatiu el Centre Autonomista de Dependents de Comerç i de la Indústria, Protecció a l'Ensenyança Catalana, i la Lliga del Bon Mot amb son esperit purificador.

Tampoc les dones hi hem quedat del tot enrera, com ho demostren els diferents Patronats per obreres, entre ells els de la Agulla i del Poblet, Sindicats d'obreres, lligues: de senyores de *Acción Católica Social*, i de Compradores, i l'Institut de Cultura i Biblioteca Popular per la Dona.

Això és prou per donar fé de vida i resorgiment de l'esperit del nostre poble; però molt distem encare d'aquella plenitud de vida integral que tots desitgem per nostra terra, i que ha d'esser l'ideal de nostres aspiracions vers on hem de dirigir nostres mirades i nostre esforç, a fi que la tasca d'educació empresa, siga eficaç i perseverant.

Essent convençudes que la obra d'educació comença en la família, completant-se en l'escola o demés centres d'instrucció i educació, és, doncs, sobre la família que han de recaure nostres consideracions, per ésser la basa de la societat.

Tots participem de la vida de família i en rebem directa o indirectament la seva in-

ROYAL

Totes les tardes Tè-concert ♦ Souper-concert a la sortida dels teatres

RESTAURANT * Menú desde 5 pessetes

Rambla dels Estudis, núm. 8

El Saló més elegant de Barcelona per banquetes i lunchs

fluència, que després es manifesta en la vida col·lectiva i social.

No hem d'oblidar per tant, que és dintre la família on comença més especialment la nostra tasca educativa i la nostra responsabilitat, car si per la missió que ens hi està confiada negligim nostra formació moral, com també la educació del sentiment de la intel·ligència i de la voluntat, negligirem els primers factors, o força motriu que ha d'encaminar nostres obres, i fer que la nostra influència siga eficaç i conscient.

Es en la vida de família també on millor i amb més ascendent podem començar de emprendre la creuada contra el mal parlar, per ésser desgraciadament un camp de batalla prou gran, que abarca en bona part totes les classes socials.

Cap de nosaltres podrà negar que més de una vegada ens haurém extremat d'indignació o repugnància en nostra vida de relació social (descomptant-ne ja la via pública) al sentir blasfemar i mal parlar per haver arribat a invadir la infecció d'aquesta nafra tots els teixits del cos social.

¡Per l'amor a Déu, a la família, a la societat, i a la pàtria. fém revivre amb plenitud de vida de l'esperit, el nostre poble! ¡Purifiquém la seva llengua, prengué una part ben activa, però sobre tot constant, en la obra educativa que ha de començar en nosaltres mateixes, dant-nos força i autoritat per contribuir directa i eficaçment a la obra d'educació, cultura i enaltiment de la nostra estimada terra!

— Les bases aprovades per l'Ajuntament de Palma, per al concurs dels bocets o projectes oberts per a la erecció d'un monument al Rei don Jaume I el Conqueridor, són les següents:

1.ª Els bocets o projectes es presentaran en la forma que es jutgi convenient, pels senyors concursants, però deuen contenir per lo menys una reproducció a 1/15 del seu tamany natural, sigui en guix, fusta, fane, etc.

2.ª Deu tenir-se en compte que s'ha de col·locar a la plaça del Ensanxe, davant de la Estació de la Societat «Ferrocarril de Mallorca» i en el lloc precisament que ocupa el centre sortidor actual. La plaça és rectangular amb costats de 100 metres per 140. Al efecte, la Secretaria facilitarà fotografies del lloc al que ho solliciti al senyor alcalde.

3.ª Deu ser un projecte de basament i pedestal complet, i la seva disposició, forma o dimensions, convenientes per a que pugui col·locar-se una figura equestre en bronze, la qual, abocetada, acompanyarà també el concursant.

4.ª Els materials que s'emplein, deurán ser veritablement escullits i de caràcter monumental, i els dibuixos i detalls apropiats a

les condicions de l'obra. Podrán acompanyar mostres i detalls.

5.ª L'import del basament i pedestal no podrà excedir de quinze mil pessetes. A l'efecte s'acompanyarà una memòria explicativa, termed'execució, un presupost de l'obra i les condicions que deurán reunir els materials i la mà d'obra.

En dita quantitat s'hi comprèn també tota la cimentació.

6.ª La Comissió nomenada per a la erecció de dit monument, elegirà el bocet o bocets que cregui més convenient, i s'adjudicarán les recompenses que serán:

Un premi de mil pessetes i dos accésits de duescentes cinquanta pessetes cada un.

Podrán adjudicar-se els tres, dos, o únicament un dels premis, i també rebutjar-se tots els projectes presentats si aixís ho jutja convenient la Comissió, no adjudicant-se, en tal cas, cap premi.

7.ª L'Ajuntament s'encarregarà de la construcció en la forma que estimi convenient.

També podrà, si ho jutja necessari com garantia dels pressupostos, encarregar la construcció al concursant, després de comprovades i fixades les condicions tècniques, fiscalitzadores i econòmiques de la obra.

8.ª El plaç de presentació expirarà el dia primer del pròxim més de Juliol, a la una de la tarda.

9.ª Els bocets i documents se presentaran firmats pels seus autors i els seus pressupostos i condicions estarán garantits per persona competent.

10. Els bocets no premiats es tornaran als interessats, no responent aquesta Corporació dels desperfectes que sofreixin durant l'estada en aquesta Casa Consistorial.

11. Els premiats queden de propietat d'aquesta Corporació, perdent els seus autors tot dret sobre ells.

12. La Comissió es reserva el dret d'interrogar, consultar i d'exigir aclaracions,

Goma, Ortopedia, Higiene

Cotons, glaces i benes

Braguers i faixes ventrals a mida

TUSELL GERMANS - Barcelona

Fàbriques: —

Goma i cel·luloide.—Font honrada, 3

Apòsits antisséptics.—Vila Vilà, 89

Botigues i magatzems: —

● Ronda de Sant Pere, 2.—Fontanella, 20 ●

— Enviem catàlegs a Farmàcies i Droguerías —

detalls i extensió del treball abans de donar publicitat al resultat del concurs als senyors concursants.

— S han publicat els programes dels cinc grans festivals organitzats per l'«Associació Wagneriana» que tindran lloc en el «Palau de la Música Catalana» els dies 18, 22, 27 i 30 de Maig i 3 de Juny, executant-se en llengua catalana una selecció de tota la producció wagneriana.

Els fragments que es donaràn en aquests cinc concerts són els següents:

De «Rienzi»: Obertura, Pregaria de Rienzi (acte V), pel tenor Viñas, de l'«Holandés errant»: obertura, chor de filadores (acte II), per l'Orfeó Català, De «Tannhauser»: marxa (acte II), amb lletra de Zanné i Pena, que constituirà un «Himne a Wagner». De «Lohengrin»: preludi, Salve de noces (acte II), per l'Orfeó Català. De «Tristan i Isolda»: mort d'Isolda (escena final), per Lina Pasini Titale. De «La Walkyria», (acte I complet), per la Pasini, Reventós i Giralt. De «La posta dels deus»: relat i mort de Sigfried, marxa fúnebre (acte III), per en Raventós i Giralt. De «Els Mestres cantaires» (acte III, quadre II), per en Raventós, Navarro i Orfeó Català «Obres simfòniques», obertura de Faust, Idili de Sigfried i Marxa Imperial.

Però el més important d'aquestes audicions serà l'audició gaire bé completa de «Parçival», del qual se donaràn a conèixer els fragments següents:

Acte I, Preludi quadre primer, gran fragment de l'escena del bosc. Relat de Gurnemanz. Quadre segon (complet), escena de la Consagració del Graal amb la lamentació d'Amfortes, veu de Titurel, els Cavallers, els Donzells i Infants. Acte II: Preludi, quadre segon (complet). Escenes del jardí encantat: Primera: Parçival i les Noies-flors Segon: Kundry i Parçival. Final amb l'aparició de Klingsor. Acte III (complet): Preludi, quadre primer: Escena del Divendres

MOSAICHS E F ESCOFET & C

Paviments Unitas

Barcelona

Ronda Sant Pere 8

Sant a la prada. Gurnemanz i Parcival. Quadre segon: Escenes del temple: Chorals dels seguits d'Amfortas i Titurel. Pregaria d'Amfortas Retorn de Parcival. Exaltació del Graal.

Ademés dels artistes nomenats, per a aquesta última obra s'ha contractat a nostre país a Perelló de Seguro. Els mestres encarregats de portar en marxa tot això, son en Franz Beidler del teatre de Bayreuth, en Lluís Millet i en Lamote de Grignon, l'Orfeó Català i una orquestra de 130 executants.

—La «Asociación Musical de Barcelona» ha organitzat una serie de quatre concerts, on se farà cicle històric de la Sonata per a violí i piano, a càrrec dels notables concertistes Eduard Toldrà i Tomàs Buxó.

En la primera sessió s'executaren Sonates de Corelli, Leclair, Purcell, J. S. Bach; en la segona de Haendel, Mozart i la de Beethoven dedicada a Kreutzer; en la tercera una de Mendelssohn, la segona de Schemani i la op. 100 de Brahms, i en la quarta una de Grieg, la de Frank i una de nova den Morera, treballada amb ciencia a l'estil de l'esmentat mestre belga, però sense gaire forma propia de Sonata.

En totes les obres ambdós concertistes feren un treball pulcre i palesaren llur coneixement dels diferents istils.

—Dintre de poc i fundada pel notable bibliòfil don Josep Ribelles Camin, veurà la llum el primer quadern de la Biblioteca Valenciana Popular, que apareixerà quinzenalment, formant 48 planes en quart.

Publicarà un bon cabal d'obres antigues raríssimes valencianes, quasi bé desconegudes; treurà a la llum manuscrits que contenen el pat intel·lectual de passades generacions que són en nombre major de mil. Se proposarà a «L'» Rat Penat» la publicació de les obres premiades que dormen en els prestatges de la seva biblioteca i se donarà a llum les principals produccions del teatre valencià, llibres moderns d'agricultura, industria, comerç, folk-lore, estadística, ciencias, arts, literatura, sociologia, historia.

Entre altres obres en preparació, hi ha les següents, del segle xv:

«Regiment curatiu e preservatiu, de la pestilencia», compost per mestre Lluís d'Alcanyic.—Obra molt rara.

«Art de ben morir», atribuït a Francesc Eximenis.—Obra raríssima.

«Regiment de la cosa pública» i «Scala Dei», del mateix.

«Liber elegantiarum» de Joan Esteve.—Es obra raríssima de la que sols coneixem dos exemplars.

«Lo procés de les olives e disputa dels joves hi dels vells», fet der mossèn Fenollar,

mossèn Vinyoles, Moreno, mossèn Caçull i Portell.

«Obres o trobes... les quals tracten de labors de la Sacratíssima Verge Maria». — Es el primer llibre imprès a Espanya, del qual solament existeix un exemplar en la biblioteca de l'Universitat de Valencia.

«Qüestió moguda per mossèn Fenollar preverer a mossèn Johan Vidal a En Verdansa e a En Vilaspinosa, notaris; la qual qüestió es disputada per tots e d'aquells sentenciat per Miquel Stela.»

«Psaltiri de la Biblia de Valencia», per autor anònim.

«La Brama dels pagesos o vocables bandedjats», per mossèn Caçull i mossèn Fenollar.

«L'Arnès del Cavaller», per Pere March (pare d'Ausies, el príncep dels poetes catalans).

«De la imitació de Jesuchriit», per Miquel Pereç

«Tirant lo blanch», de Johanot Martorell

«Vita Christi», de Sor Isabel de Villena, etcètera, etc.

La Setmana Política

S'ha celebrat en el Palau de la Generalitat de Catalunya l'Assamblea dels Diputats provincials que componen la ponencia de la Mancomunitat Catalana.

L'acte que havia sigut convocat pels quatre Presidents, tingué lloc sots la presidencia dels senyors Prat de la Riba, Estivill, Gil Dia y Riera, actuant de secretari el de la Diputació senyors Homs.

Com en tots els actes que he celebrat la ponencia de la Mancomunitat, hi assistiren tots els qui la componen, excepció feta dels qui tenien un motiu ben justificat.

Els acords presos en l'Assamblea, són:

En primer lloc ratificar tots els que han adoptat els quatre presidents després de la darrera reunió de les mateixes delegacions.

En segon lloc, fer constar la més entusiàstica adhesió als acords presos pels representats en Corts i l'agraïment per tot lo que fan en defensa de les aspiracions de Catalunya, mol especialment per l'acord d'arribar fins a renunciar les actes quan resultés ineficax la investidura parlamentaria.

I per últim, anar a l'estació a despedir als diputats a Corts i senadors que van a Madrid.

Hi hagué la més completa unanimitat al canviar impressions respecte als problemes

que's poden presentar relacionats amb el projecte de Mancomunitats.

Ultre'ls acords esmentats sembla que se'n pregueren d'altres que's mantenen secrets.

Foren en gran nombre els Ajuntaments catalans i altres corporacions de Catalunya que enviaren la seva adhesió més completa a la tasca realitzada i la que's proposa realitzar la ponencia.

Al vespre d'aquell mateix dia marxaren cap a Madrid els parlamentaris catalans que formen la comissió encarregada d'exposar al cap del Govern els acords presos en la Assamblea del dia 17. Anaren a la estació a pendre'n comiat quan tots els diputats provincials i gran nombre d'altres distingides personalitats. Els senyors Abadal, Cambó, Corominas i Junoy reberen junt amb els presidents, expressives mostres d'efecte a l'arrancar el tren. A l'estació de Reus anaren a saludar als comissionats la «Lliga Regionalista» el Foment Republicà Nacionalista» junt amb alguns regidors i diputats provincials electes.

Arribats els comissionats a Madrid, foren rebuts pel comte de Romanones. Hi eren els senyors Abadal, Roig i Bergada, Bofarrull, Junoy, senadors, i Cambó, Corominas, Dasca, Miró, Padrós, Nogués, i Zulueta (Lluís) diputats.

El senyor Junoy fou l'encarregat de transmetre al senyor Comte els acords, demanant la immediata obertura de les Corts i discussió del dictamen del projecte de Mancomunitats fins a sa aprovació definitiva.

El cap del Govern, després de dordre's per milèsima vegada que's sospiti de la llealtat seva en aquest assumptes manifestà el propòsit de presentar-se davant les Cambres del 18 al 20 del mes present, posantse a discussió al Senat aquell projecte des del primer dia. Afegí que tractan-se d'una assamblea deliberant no podrà fer altra cosa per assolir la aprovació del projecte que acudir a tots els ressorts que lícitament té el Govern a la seva mà, declarant des d'aquell moment que feia qüestió de Gabinet l'aprovació del projecte.

En Cambó feu remarcar en aquesta entrevista la unanimitat de la opinió catalana respecte al projecte, puix ni un sol dels 58 diputats provincials darrerament elegits havia deixat de fer constar la seva adhesió a la idea de la Mancomunitat.

— EMPRESA DE POMPES FÚNEBRES —

LA EGIPCIA

SOCIETAT ANÒNIMA

La més important d'Espanya-20 sucursals amb telèfon-Central: Pelayo, 44, telèf. 1,113 ♦ Economia, Veritat en els preus

Important:

La Egipcia es la única funeraria que posseeix Cambra de Desinfecció, no servint cap artefacte que no sia previament desinfectat. — NOTA: Acurat i ràpid servei tant a la Capital com a fóra.

AIGUES MINERALS NATURALS
de la
SOCIETAT ANÓNIMA
VICHY CATALÁN

Aigües hipertermals, de temperatura 60°, alcalines, bicarbonat-sòdiques. Sense rival pel **reumatisme**, la **diabetes** i les afeccions del **estómac**, **fetge**, **melsa**. Aquestes aigües, de reputació universal, no mes es venen embotellades i les botelles duen tots els distintius ab el nom de la **Societat Anònima Vichy Catalán**. Cridem la atenció dels consumidors, molt particularment dels malalts, per tal que no es deixin sorprendre admitint com idèntiques a les nostres aigües d'altres **artificials** que s'ofereixen en aquest mercat amb noms de **fonts imaginaries** que no mes son marques de fàbrica i no fonts de origen.

DE VENTA EN TODAS PARTES

Administració: **RAMBLA de les FLORS - 18-ent.º**

VIUDA DE
JOSEP RIBAS

MOBILIARIS DE LUXE
EN ESTILS CLÁSSICS I MODERNS

INTERIORS COMPLETS

SECCIÓ COMERCIAL
MOBILIARIS
EXTRAORDINARIAMENT BARATOS

METAL-LISTERIA * **LÁMPARAS**

OBJECTES D'ART

PARQUETS PLEGABLES (PATENTATS)

Despatx: Plaça de Catalunya, 7
Magatzems i Obradors: Consell de Cent, núm. 327

LA HISPANO SUIÇA
Fàbrica de Automòbils Espanyola

Obradors a Barcelona:
Carretera de Ribas, 279
(SAGRERA)
Telèfon 8.250

Telegrames i Telefonemes
Automòbils - BARCELONA

Sucursal a França:
Levallois Perret
(PARIS)

Chassis de turisme de 12/15, 15/20, 30/40 y 45 HP. Els mes ràpits i els mes econòmics de essència i neumàtics.

Chassis per ómnibus i camions, 15/20 y 30/40 HP. Pera transport de passatgers, servei de col·legis i d'hotels i ambulancies sanitaries.

Per transports de 1 1/2 i de 3 tonelades i servei de correus.

Grupes marins, de 6, 15 i 30 HP.

Per canots de recreu, transports de passatgers, serveis de pràctics de ports salvament de naufragis i auxiliars de barco de pesca.

Obra nova

(Publicació de la Lliga Regionalista)

LES MANCOMUNITATS

Antecedents

La Mancomunitat Catalana
Lley de Mancomunitats

Preu: 50 cèntims

De venda en les llibreries y quioscs

AGUA **MINERO : MEDICINAL**
NATURAL : PURGANTE

RUBINAT-LLORACH

Recomendada por las Academias de Medicina de Paris y Barcelona, etc., etc.

DIPLOMAS Y MEDALLAS DE ORO

PURGANTE SIN RIVAL EN EL MUNDO

Combate eficazmente la constipación pertinaz del vientre, infartos crónicos del hígado y bazo, obstrucciones viscerales, desórdenes funcionales del estómago e intestinos, calenturas, depósitos biliosos, calenturas tifoideas, congestiones cerebrales, afecciones herpéticas, fiebre amarilla, escrófulas, obesidad (gordura); **NO EXIGE REGIMEN NINGUNO.**—Como garantía de legitimidad, xigir siempre en cada frasco la firma y rúbrica del **Dr. Llorach**, con el esudo encarnado y etiqueta amarilla. Desconfiar de imitaciones y substituciones.

— **VÉNDESE EN FARMACIAS, DROGUERÍAS Y DEPÓSITOS DE AGUAS MINERALES** —
Administración: Calle Cortes, 648 - BARCELONA

Nadie debe estar en su casa sin una botella de agua Rubinat-Llorach